

Lippai Zsolt* – Tóth Balázs*: Szemelvények egy pápalátogatás biztonságos lebonyolításából**

Absztrakt

A szerzők, gyakorló rendészeti szakemberként egy hazai pápalátogatás biztonsága megteremtésének kulisszái mögé kalauzolják az olvasót, bepillantást adva annak hihetetlenül összetett végrehajtásába. A pápák elleni egyes merényleteket, a Szentatya személyes védelmét, egy pápalátogatás előzményeit, annak biztonsága megteremtésének állami és nem állami szereplőinek tevékenységét, egyes speciális elemeit vizsgálják. Ferenc pápa 2021. évi budapesti látogatása részleteinek bemutatásával közvetítve annak pápai üzenetét, amely szerint „átgondolom, vajon jövőre vagy a rákövetkező évben el tudnék-e jönni, mert nagyon sok értéke van a magyaroknak...”

Kulcsszavak: *Ferenc pápa Magyarországon, merényletek, biztonság megteremtése, drónelhárítás, látogatás biztosítása, állami és nem állami szereplők*

Abstract

The authors, as practising law enforcement professionals, take the reader behind the scenes of the security of a domestic papal visit, giving an insight into its incredibly complex implementation. They look at individual attacks on popes, the personal protection of the Holy Father, the background to a papal visit, the activities of state and non-state actors in providing security, and some of the specific elements of a papal visit. The details of Pope Francis' visit to Budapest in 2021 are presented, conveying the papal message that "I wonder if I could come next year or the year after, because there is so much of value for Hungarians..."

Keywords: *Pope Francis in Hungary, assassinations, security, drone surveillance, securing the visit, state and non-state actors*

Bevezetés

Egy nemzetet ritkán éri az a megtiszteltetés, hogy a keresztény egyházfő látogatást tegyen országában. Hazánkat érintően, vélhetőleg az első ilyen alkalom 1052-ben lehetett, amikor IX. Leó pápa az egykori Magyar királyságba, Pozsonyba utazott, ahol I. András magyar király és III. Henrik német-római császár fogadta a keresztény egyházfőt (Benkéné Jenőffy, 2013). Ezt követően több évszázad telt el, míg 1788-ban VI. Piusz pápa Bécsbe látogatott, amely csak részben volt magyar vonatkozású. Majd egészen 1991. augusztus 16-ig kellett várni, amikor II.

* Lippai Zsolt r. alezredes, tanársegéd, Nemzeti Közsolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék. Rendészettudományi Doktori Iskola doktorandusz. Zsolt Lippai, police lieutenant-colonel, assistant lecturer, University of Public Service Faculty of Law Enforcement Department of Private Security and Local Governmental Law Enforcement, Doctoral School of Police Sciences and Law Enforcement, PhD student. ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4211-2249>, lippai.zsolt@uni-nke.hu

* Tóth Balázs r. alezredes, kapitányságvezető-helyettes, Budapesti Rendőr-főkapitányság XV. kerületi Rendőrkapitányság.

** A mű az Innovációs és Technológiai Minisztérium Kooperatív Doktori Program Doktori Hallgatói Ösztöndíj Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

János Pál pápa hazánkba érkezett és az augusztus 20-ai nemzeti ünnepünkön, a budapesti Hősök terén szentmisét celebrált. Rövidesen pedig II. János Pál pápa – Göncz Árpád akkori köztársasági elnök meghívására – 1996. szeptember 06.-án, ismét hazánkban vendégeskedett. Ekkor Pannonhalmán a Szent Márton-bazilikában celebrált misét és az éjszakát is az apátságban töltötte, majd másnap Győrben misézett, aztán visszautazott a Vatikánba.

A Szentatya látogatása pedig egyaránt izgalommal töltötte el az egyházi és a világi emberek mindennapjait és rendkívüli kihívás elé állította a látogatás szervezésében és lebonyolításában szerepet vállaló valamennyi állami és nem állami szereplőt. Különleges és meghatározó jelentőségű eseményként gondolva arra, ha a keresztény egyházfő elfogadja egy nemzet meghívását. Nem is beszélve a látogatást kísérő médianyilvánosságról, az elektronikus és a digitális média teljes felületén megfigyelhető nagyfokú nemzetközi érdeklődésről, amely a látogatás szinte valamennyi részletéről „élőben” tudósít. A látogatás világi és egyházi jelentőségén túlmenően, gyakorló rendészeti szakemberként azonban annak előkészítése és biztonságos lebonyolítása, a sokak által csak kevéssé vagy egyáltalán nem ismert, többnyire „láthatatlan” háttértevékenység is eszünkbe ötlük.

Személyes élményeink, szakmai tapasztalataink alapján készült írásunkban egy hazai pápalátogatás biztonsága megteremtésének kulisszái mögé kalauzoljuk az olvasót, bepillantást adva annak hihetetlenül összetett végrehajtásába.

A pápalátogatás előzményei

Az 51. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust (továbbiakban: NEK) 2016. január 24. és 31. között tartották a Fülöp-szigeteken, Cebuban (Cebu, 2016). Az egyházi rendezvényen a világ több, mint hetven országából száznál is több püspök és bíboros mellett, közel tizenkétezer fő delegált egyházi személy vett részt. Hazánkat Erdő Péter bíboros Esztergom-budapesti érsek képviselte. Az eseményzáró szentmisén Piero Marini érsek, a kongresszusok szervezéséért felelős pápai bizottság elnöke átadta a pápa videóüzenetét, melyben Ferenc pápa bejelentette az 52., 2020-ban esedékes NEK helyszíne Magyarország fővárosa, Budapest lesz (MKPK, 2016).

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2016. márciusi ülésén megalakította a Püspökkari Bizottságot, majd a NEK Általános Titkárságát és ezzel kezdetét vette a kongresszus előkészítési folyamata, melyet a Pápai Bizottság koordinált és támogatott. 2017-ben pedig a Kongresszus biztonsági kockázatának felmérésére, a jövőbeni feladatok koordinációjára megalakult a rendészeti munkacsoport is.

Ugyanitt – a teljesség igénye nélkül – a rendezvény biztonságos lebonyolítása érdekében az alábbi hazai szervek összehangolt tevékenységét emeljük ki:

- az Országos Rendőr-főkapitányságét, mint országos hatáskörű rendőri szervét,
- a Budapesti Rendőr-főkapitányságét (továbbiakban: BRFK), mivel a pápalátogatás tervezett helyszíne Budapest,
- a Budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér szervezeti elemeinek szerepét, hiszen a szentatya repülőgéppel érkezett hazánkba,
- a Terrorelhárítási Központot (továbbiakban: TEK) és az azóta megszűnt Terrorelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központot az esetleges terrorcselekmények megelőzése és elhárítása okán,
- a Külügyminisztérium részéről a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat és az Információs Hivatal felderítő tevékenységét,
- az egészségügyi biztosítás vonatkozásában az Emberi Erőforrások Minisztériuma részéről a katonai és a tisztifőorvosi szolgálatokat és az Országos Mentőszolgálatot (Továbbiakban: OMSZ), hangsúlyozva a budapesti Honvéd Kórház szerepvállalását,
- a Budapesti Közlekedési Központot a közösségi közlekedés biztosításában,

- a Valton Security Zrt. (továbbiakban: Valton) magánbiztonsági céget, amely a rendezvény helyszínein a rendőri tevékenységgel összehangolt beléptetést, csomagátvizsgálást és az alapvető rendfenntartási tevékenységet végezte.

A világvjárvány azonban rányomta bélyegét a szervezésre is, melynek hatására a 2020-ra tervezett NEK-et, Matteo Bruni szentszéki szóvivő 2020. április 23.-i bejelentése alapján 2021-re halasztották (Infostart, 2020). Ferenc pápa 2021. július 04-én a Vatikánban tartott nyilvános beszédében kiemelte, szívből imádkozik mindazokért, akik látogatását szervezik és előkészítik. Bejelentve, hogy szeptember 12. és 15. között pásztori látogatást tesz Szlovákiában és az eredetileg 2020-ra tervezett 52. NEK-et a pandémia miatt 2021. szeptember 5. és 12. között rendezik meg Budapesten. A zárómisét pedig ő maga fogja celebrálni a budapesti Hősök terén (MTI, 2020). A pápai beszédet követően a Vatikán ismét közleményt adott ki, melyben megerősítette, hogy a pápa a polgári hatóságok és a püspöki konferenciák meghívására Budapestre látogat, és ott celebrálja a NEK zárómiséjét, majd Szlovákiába utazik, ahol Pozsony, Eperjes, Kassa és Sasvár városokba látogat. A katolikus hívek közössége pedig nagy örömmel és szeretettel várja Ferenc pápát, olvashattuk Erdő Péter bíboros az MTI-hez eljuttatott üzenetében. Imádkozva azért, hogy a járványhelyzet enyhülésével „a Szentatya látogatása számunkra a remény és az újrakezdés jele legyen” (MTI, 2021).

Mindezeket azért tartottuk lényegesnek kiemelni, hogy bemutassuk, milyen kiemelkedő jelentőségű hitéleti eseménynek tekinthető egy pásztori látogatás ígérete, melynek hazánk másodszer ad otthont. Gondolva itt az 1938 májusában Budapesten tartott 34. Eucharisztikus Világkongresszus záró misére, ahol a Hősök terén félmillió hívő vett részt (JATE, 1998-1999).

A tervezett pápai látogatás egy rendezvénysorozat részeként, rendkívüli biztonsági intézkedések meghozatalát igényelte. Egyrészt, mert a rendezvények jelentős tömegeket vonzanak, másrészt pedig mert azokon megjelennek az egyház és a világ élet szempontjából is kiemelt védelmet élvező személyek, melyek közül vitathatatlanul a legjelentősebb biztonsági kockázat az egyházfő apostoli személyét kísérte. Nézzük meg hát a 2021. szeptember 05. és 12. között a NEK kapcsán lebonyolított rendezvényeket, melyet követően az apostoli látogatás részleteit is elemezzük.

2021. szeptember 5-én a rendezvénysorozat ünnepélyes megnyitója zajlott, majd a hívők szentmisén vehettek részt elsőáldozással, a Hősök terén, majd 6-án és 7-én előadások voltak a Hungexpon, melyet követően Dorogon, a József Attila Művelődési Otthonban koncertet és fogadást tartottak. Külön buszokkal történt utazás Esztergom településre, vesperálás (esti imaóra) volt az Esztergomi Bazilikában, majd ünnepi vacsora a Prímás Pincében. 2021. szeptember 8.-án, a Hungexpo területén levő előadásokon túl a Szent István-bazilikában szentmisét tartottak, mellyel egyidőben több templomunkban mise volt látogatható. Az esti program pedig a budapesti Erkel Színházban a 100 Tagú Cigányzenekar koncertjével fejeződött be.

2021. szeptember 9.-én a reggeli imákat követően, előadások, szentmise, fakultációk voltak hallhatók a Hungexpo rendezvényközpontban, majd Szentségimádás a Szent István-bazilikában.

2021. szeptember 10.-én Áder János, akkori köztársasági elnök részvételével szentmise volt látogatható, aztán fakultációk voltak a Hungexpon, majd este könnyűzenei koncert a Papp László Budapest Arénában.

2021. szeptember 11.-én családi nappal folytatódott a rendezvénysorozat a Margit-szigeten és szentmise volt látogatható a Kossuth téren, majd eucharisztikus gyertyás körmenet zárta a pápalátogatás előtti nap programjait.

A Szentatya személyes védelméről

Mielőtt azonban magáról a NEK biztonságának megteremtéséről beszélnénk, ismerjük meg a pápa személyes védelmét és a személyét fenyegető egyes körülményeket.

A pápa személyes védelmét a Svájci Gárda látja el. A gárdát a Római Katolikus Egyház alkalmazza, és tagjai hűséget esküsznek a pápának. A jelentkezőnek legalább 1,74 méter magas svájci állampolgárságú, 19 és 30 év közötti nőtlen római katolikus férfinak kell lennie. Szakmai oklevéllel vagy középiskolai végzettséggel kell rendelkeznie és a svájci hadseregnél kell elvégeznie az alapkiképzést. Történelmileg az újoncnak is be kellett bizonyítaniuk, hogy mentesek a fizikai deformitásoktól, parancsnokaik pedig hagyományosan nemesi származásúak voltak. A felvételt öthetes bevezető tanfolyam elvégzése követi Rómában, amely első kiképzési időszak után a svájci katonákat alabárdosoknak hívják (a cím az alabárdból, mint elsődleges fegyverük nevéből származik). A képzés befejeztével az alabárdosok esküt tesznek és családjukkal közösen, zártkörű pápai audiencián vesznek részt (Magyar Katolikus Lexikon, 1993).

Az 500 évvel ezelőtt svájci gazdaság nehézségekkel küzdött és a fiatal férfiak – képzett harcosokként – keresett zsoldosok voltak a reneszánsz Európában (Britannica, 2023). A fordulópontnak pedig 1505 tekinthető, amikor Matthäus Schiner svájci püspök javasolta egy, a pápa közvetlen irányítása alatt működő állandó svájci kontingens létrehozását, melyet követően 1506-ban II. Julius pápa létrehozta a Pápai Svájci Gárdát (Érszegi, 2022).

1506. január 22.-én a pápa első kontingenseként százötven fő svájci gárdista érkezett a Vatikánba Kaspar von Silenen százados vezetésével, akik jelentős hírnévre tettek szert önfeláldozásuk és bátorságuk okán, gondolva itt például Róma 1527-es kifosztására, amikor számos gárdista áldozta életét VII. Kelemen pápa védelmében, vagy akár a második világháború idején tanúsított helytállásukra. Az egységet 1914-ben újjászervezték, egy ezredesi rangú parancsnokból, öt tiszti rendfokozatú, 15 kisebb altisztből, egy káplánból és további 110 pikánsból, amely létszám „mára 135 főre bővült. Parancsnoka az ezredes, aki három, nyelvi alapon szerveződő osztagot vezényel. Az egyik német nyelvű, a másik frankofón többségű, a harmadikban pedig a gárda zenekarának tagjai szolgálnak” (Ilzerblog, 2014).

Az őrök általában kék duplaruhát és svájcisapkát viselnek, de ünnepélyes alkalmakor a reneszánsz korabeli színes egyenruhákat öltik magukra, amelyekről méltán híresek és a legrégebbi, folyamatosan használt egyenruhák sorába tartoznak. A tunikák a Medici család színeiben csíkosak, piros, sötétkék és sárga színben pompáznak, illetőleg fehér fodrokat, sisakokat és páncélt viselnek. A gárdisták páncélzatának egy része eredeti XV. századi darab, melyet a hagyománynak megfelelően a struccollas, tölgyfával ékesített morion (tarajos) sisak egészít ki. Ezeket a szemet gyönyörködtető összeállításokat minden őrnek – nagyjából harminc óra alatt a vatikáni szabók – testre szabják, majd a szolgálatuk befejeztekor a leszerelő őr valamennyi személyes egyenruháját megsemmisítik (Magyar Katolikus Lexikon, 1993). Hagyományos öltözetben az őrök csukját és kardot is viselnek, azzal együtt, hogy a modern fegyverzet és terrorelhárító technikák használatára is speciális kiképzést kapnak (Ilzerblog, 2014).

A svájci gárda lakóhelye a Vatikán keleti szélén, a Szent Péter tértől északra és a vatikáni palota mellett található. Kápolnájuk Szent Márton és Sebastiano kápolnája, temetőjüknek pedig a Szent Péter-bazilika közelében található Campo Santo Teutonico. Az ikonikus sárga, piros és kék egyenruhájukba öltözött vatikáni svájci gárda a reneszánsz idők bolondjaira emlékeztethetnek, külön ruháik megtévesztően is hathatnának, ha nem tudnánk, hogy ezek az őrök a világ egyik legképzettebb és legkisebb hadseregét alkotják. Ők felelősek a pápa védelméért, de más feladatokat is ellátnak, például a fogadásokon és audienciákon díszőrséget adnak. A Vatikántól a svájci gárdának adott legrövidebb szerződés 25 hónap, amely kezdetekor olasz

nyelvtanfolyamokon kell részt venniük, majd az első szolgálati évük végére készen állnak arra, hogy őrszolgálatot lássanak el a Vatikán főkapujánál. Ezek az őrk segítik a turistákat Vatikánvárosi körút során is, érdekességként említve, hogy amikor egy svájci őr némán áll alabárdjával a kezében, tiszteletbeli szolgálatot teljesít, ami azt jelenti, hogy nem szabad megközelíteni. Ha azonban ölbe tett kézzel áll és a tömeg felé néz, felkereshető kérdésekkel, esetleg fényképezéssel. Mindezekon felül a pápa közvetlen testőrsége, túl a díszes pompás ruházatán, megjelenésén, kitűnően képzett, elit katonai egység, amely magas színvonalon szolgálja a pápa életének, testi épségének közvetlen biztonságát.

A pápa védelme azért is kiemelt jelentőségű, mert az őt ért esetleges támadás az egész keresztény társadalom ellen intézet támadás jelképe is értékelhető, hiszen ő képviseli a római katolikus hívek közösségét. Megjegyezve, hogy a föld népességének mintegy 31,5 százaléka keresztény, amely közel 2,2 milliárd embert jelent, melynek fele római katolikus így a mindenkori pápa személye több mint egymilliárd embert képvisel (Magyar Kurír, 2012).

A pápák elleni merényletekről

„A katolikus egyházfő a világ legveszélyeztetettebb vezetői közé tartozik. Köztudott, a világon valamennyi vezető politikust szigorúan őrzik az ország titkosszolgálatok. Közülük azonban négyen a világot befolyásoló hatalmuk miatt külön kategóriába tartoznak. Az amerikai és az orosz elnök, az izraeli miniszterelnök, valamint a pápa a világ legveszélyeztetettebb csúcsetetői, esetükben jóval nagyobb a biztonsági kockázat” (Magyar Kurír, 2012). A történelem során pedig több pápáról van tudomásunk, akik merényletek áldozatai lettek.

II. Szixtusz pápa meghaladta a korát és a 257-től kezdődő pápasága alatt békét hozó pápának is nevezték, mert a megtért eretnekek befogadásával kibékítette a keleti egyházakat és a római papokat. Azonban a népszerűség sem védhette meg Valerianus császár keresztényellenes törvényeitől, melyek alapján 258-ban elfogták őt és négy diakónusát, majd lefejezték őket (Magyar Kurír, 2012).

VIII. János pápát a római zsinat 872. december 14.-én választotta pápának. Híresen határozott és szókimondó pápa volt, aki a történelem során először nevezte ki magát hadvezérré és a pápai seregek parancsnokává. Logikusnak tűnhetne, ha a sok politikai, hatalmi ármánykodás miatt valamelyik ellenfele ölte meg, ám egyes írások szerint nem ez történt. A pápa egyik rokona az egyházi kincseket akarta megszerezni, ezért rendszeresen adagolni kezdett egyfajta mérget az egyházfőnek. Amikor rájött, hogy ezzel a módszerrel túl lassan tudja csak megölni, hirtelen felindulásból kalapáccsal fejbe verte a pápát, aki belehalt a sérülésbe. A merénylet, rádöbbenve tettének súlyára, magával is végzett (Olga, 2021).

VI. István pápa 896-tól egy csupán egyetlen egy évig volt a katolikus egyház feje és az ő életének is merénylet vetett véget. 897-ben börtönbe vetették, megfosztották címétől és megfojtották. A nevéhez fűződő érdekességként említve, hogy 897-ben VI. István pápa parancsára kiemelték elődje, Formosus holttestét annak sírjából, pápai díszekbe öltöztették, trónra ültették, majd egy „szabályos” bírósági tárgyaláson elítélték. A középkor egyik leggyomorforogatóbb látványosságának hátterében minden bizonnyal egy politikai konfliktus állt, de a történészek ma is vitatkoznak arról, hogy pontosan miben is állt ez a konfliktus (Hahn, 2011).

XII. János pápa 955-től, 963-ig volt a katolikus egyház vezetője. A fennmaradt írások szerint, a pápát nagy hatalomvágy jellemezte és alig 27 éves volt, mikor meghalt. Véltetően egy féltékeny férj gyilkolta meg, amikor rajtakapta az ágyban az asszonyával (Verocious, 2021).

A jelenkor számára talán az egyik legismertebb merényletet 1981. május 13.-án 17:17 órakor a Vatikánban II. János Pál pápa ellen követték el. A Szent Péter téren tartott heti általános audienciája kezdetekor négy lövéssel (egy félautomata kilencmilliméteres pisztollyal) súlyosan megsebesítették, amikor egy nyitott autóval áthaladt a téren. A támadó a 23 éves Mehmet Ali

Agca a pápára négy lövést adott le, amelyek közül az egyik a hasát, egy másik a szíve mellett, egy pedig a jobb karját és a jobb mutatóujját találta el. Agca fegyverét a báméskodók kiütötték a kezéből és a rendőrök letartóztatásáig visszatartották a helyszínen. A pápa, négy nappal azután, hogy lelőtték, bocsánatot ajánlott fel a merénylőnek a kórházi ágyáról. II. János Pált, három hetes kórházi ápolást követően, a sebeiből részint felépülve engedték otthonába (History, 2020).

A merénylő török származású volt, aki szegénységben élt gyermekkorában és már igen fiatalon jelentős bűnözői karriert futott be, a lövöldözés idején pedig a Szürke Farkasok néven ismert jobboldali török nacionalista csoport tagja volt. A csoportnak, melyet többszáz állami tisztviselő, munkaszervező, újságíró és baloldali aktivista meggyilkolásáért tartanak felelősnek. 1979 februárjában Abdi Ipekci, egy liberális újságszerkesztő meggyilkolását követően Agcát letartóztatták, aki a tárgyalásra várás során 1979 novemberében megszökött börtönéből. A cellájában II. János Pál tervezett törökországi útjára vonatkozó levelet hagyott hátra az alábbi szöveggel. „A nyugati imperialisták, akik félnék Törökország politikai, katonai és gazdasági hatalmának egységétől a testvéri iszlám országokkal, János Pál keresztes hadvezért küldik egy vallási vezető álarca alá. Ha ezt a rosszul időzített és értelmetlen látogatást nem mondják le, akkor mindenképpen lelövöm a pápát. Ez az egyetlen ok, amiért megszöktem a börtönből.” Ennek hatására a pápa törökországi látogatása rendkívül szigorú biztonsági intézkedések mellett zajlott le, így annak során nem történt meg a tervezett merénylet. A szökésben lévő Agcát pedig a török bíróság távollétében gyilkosságért ítélte el (History, 2020).

Az Olaszországban, 1981-ben életfogytiglani börtönbüntetésre ítélte Agcát, II. János Pál pápa 1983-ban a börtönében meglátogatta, ahol a búcsúzásakor a merénylő megcsókolta a pápa gyűrűjét. A pápa kérésére Carlo Azeglio elnök kegyelmet adott Agcának, akit majdnem húsz év rács mögött töltött idő után visszatoloncoltak Törökországba, ahol ismét börtönre ítélték az 1979-ben elkövetett bankrablásokért és egy újságíró megöléséért. Agca, akinek indítékai a mai napig ismeretlenek, 2010. január 18.-án 29 év börtönben töltött évet követően szabadult (History, 2020).

A II. János Pál pápa elleni merényletben használt Browning 9 mm-es fegyvert a néhai pápa lengyelországi otthonában, a wadowicei II. János Pál Múzeumban állították ki. „Ez egy sötét, sötét tárgy. Azonban fontos a II. János Pál életében történt események történelmi emlékezete szempontjából” mondta a múzeum igazgatója, Dariusz Ras tiszteletes a CNN-nek. A fegyver az egyik legfontosabb kiállítási tárgy lett a János Pál életét bemutató új kiállításokon (Bryony, 2014).

Közvetlen előkészület

Kijelenthetjük tehát, hogy még a biztonsági tevékenységgel foglalkozó szakemberek számára is elképesztően differenciált tevékenység végrehajtására kellett felkészülni, melynek egyik kiemelt részét képezte az érkezéshez és távozáshoz igénybevetett Budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér (továbbiakban: Repülőtér). Ezért a biztosítás előkészítése érdekében, azt még jóval megelőzően hazánkba érkeztek a vatikáni protokoll és biztonsági személyzet szakemberei. Az előkészítő csapat – a rendőri biztosításban résztvevő rendőri szervezetek képviselőivel – ellátogattak a programhelyszínekre, megtekintették a repülőtéri biztosítás helyszíneit, az érkezési és elutazási útvonalakat és egyeztettek a látogatás biztosításának elgondolásáról, annak részleteiről. Ferihegyi nemzetközi repülőtérünkön bemutatásra került a be- és kiléptetésre szolgáló repülőtéri bejárat és megtekinthették a repülőtéri belső útvonalat, amelyen a Szentatya és a delegációja később közlekedett.

Elvárás volt, hogy a látogatáskor a repülőtér azon területe, amelyet a biztosítás érint, hermetikusan lezárásra, tűzszerezeti átvizsgálásra kerüljön. Megjegyezzük, hogy a pápai különgép érkezésekor, annak állóhelyén történő megállásáig a légtér lezárta, egyéb járatok nem fogadtak ebben az időtartamban. Ami az ilyen fokú delegációk esetében már megszokott és szabályozott módon, a védett személy és delegációjának utazása során az úti okmányok

ellenőrzésére nem került sor. Magyarországi tartózkodásuk ideje alatt a külön gép őrzését Repülőtéri Rendőr Igazgatóság állománya biztosította, emellett a különgép állóhelyén kamerarendszer is elhelyezésre került (bizonyítva ezzel, hogy a videómegfigyelési rendszerek a biztonság garantálásának fontos elemévé váltak) (Tóth, 2023). A delegáció biztonsági vezetője pedig az elutazásakor – a Szentatya és a szűken vett delegációs tagok kivételével – kérte az elutazók védelmi átvizsgálását.

Drónvédelem, drónelhárítás

A biztosítás kapcsán nem kerülhetjük meg a drónvédelem, drónelhárítás témakörét. Ugyanis az egyre népszerűbb pilóta nélküli légitársaságok technikai fejlődése napjaink roppant kritikus pontja, így a drónokkal szembeni védelemnek e kiemelt védett biztosítás során is különös hangsúlyt kellett kapnia. Ezáltal a Repülőtér területén a védett személy érkezéskor zavaró eszközök kerültek elhelyezésre. A frekvenciazavaráson alapuló elhárítórendszerek nem újkeletűek, a franciák például Afganisztánban használták a katonai utánpótlást szállító teherautókra telepítve, annak érdekében, hogy az útvonalat biztosítsák, mert a bizonyos gyanús frekvenciákat blokkoló berendezések bombák kiiktatására is alkalmasak (Rottler, 2017). A Repülőtér feletti és a környezetében lévő jogszabályban meghatározott terület teljes, illetve korlátozott tilalom alá esett a nem kereskedelmi célú légtérhasználat szempontjából, a közvetlen közelében egyáltalán nem, a távolabbi körzetében pedig csak egyedi engedély alapján lehetett nem kereskedelmi célú repülési tevékenységet végezni. Ilyen engedélyt viszont nem adtak ki, ezért a jogszerű drón reptetés a biztosítás ideje alatt nem volt lehetséges.

Az esetleges drónelhárítás eredményessége, illetve a légitársaságok biztonsága érdekében a Budapest Airport Zrt. a védett személy érkezését megelőzően tíz perccel le- és felszállást nem engedélyezett, gurulóúton történő mozgás sem volt lehetséges a felszállás vonaláig.

Továbbá a repülőtér tíz kilométeres körzetében is légtérkorlátozás került elrendelésre, mely alól csak a menetrend szerinti, valamint kényszerhelyzetet jelentő járatok képeztek kivételt, amikor a védett személy nem tartózkodott a repülőtéren. A fő feladat e tekintetben az volt, hogy az esetleges illegális reptetést meg kellett akadályozni, akár a drón blokkolásával vagy megsemmisítésével is (amire tudomásunk szerint nem került sor). A drónok a telepített és mobil eszközökkel lévő megfigyelését, a TEK munkatársai hajtották végre. Észlelés esetén jelzést kellett volna adni a drónparancsnoknak, aki az érintett körzetparancsnokon keresztül kezdte volna meg a drón, illetve az azt kezelő személy helyzetének felderítését.

A technikai védelmi rendszeren kívül a védett vezető érkezésének és elutazásának idején élőerős megfigyelési háló is működött. A műveletben résztvevő biztonságért felelős személyek feladata volt az előzetesen feltérképezett engedély nélküli reptetésre alkalmas területek folyamatos ellenőrzése. Az azok környezetében található közutakon járőr feladatok ellátásával nyílt, demonstratív rendőri jelenlét biztosítása, a repülőtér közvetlen közelében található területekre belépni szándékozók ellenőrzése, valamint az esetlegesen az ellenőrzött terület fölé berepülő drón vizuális érzékelése és annak azonnali jelentése. A járőrtevékenység elsődleges célja a drón alkalmazására vonatkozó prevenció volt.

A biztosítás nem állami szereplőiről

A feladatok irányításáért, összehangolásáért az erre a célra létrehozott és hazánk belügyminisztere által vezetett Operatív Törzs (továbbiakban: OT) felelt. Az OT-be minden biztonságért felelős állami és nem állami szerv vezetője delegált képviselőt. Az OT hatáskörébe tartozott a központi döntések, információk értékelése, így a programhelyszínek biztonságáért, a rendőri szervekkel összehangolt tevékenységet végrehajtó magánbiztonsági szolgáltató, a Valton szakmai irányítása is. A magánbiztonsági cégé, melynek hatósági jogkörrel nem rendelkező

kollégái látták el az egyes beléptető pontoknál és a kijelölt zónákban végrehajtandó biztonsági feladatokat. Rámutatva arra a tényre, hogy a civil biztonsági szolgálat precíz és professzionális munkája nélkül kivitelezhetetlen lett volna egy ilyen volumenű rendezvény biztonságos megrendezése. Hangsúlyozva azt is, hogy a biztonság megteremtésének állami és nem állami szereplői összhangja talán a legfontosabb pillére volt a rendezvény zavartalan lebonyolításának.

A Valton munkatársai az egyes zónákba, kontrolláltan léptették be a nézőket, meghatározott irányokból, előre tervezve az adott területeken tartózkodók számát. A terület zárásához, a tömeg kezeléséhez, szükséges biztonsági személyzet létszámát és elhelyezkedését előre megtervezték. A szélsőséges időjárási viszonyokra történő felkészülés érdekében a meteorológiai szolgálattal közvetlen kapcsolat létesült, az esetleges kiürítés előtti időtartam maximális kihasználása érdekében (szerencsére a jó idő miatt erre sem volt szükség). Az irányítási pont kialakítása biztosította a közvetlen és gyors reakciót, beavatkozást az észlelési és reakcióidő minimálisra csökkentése érdekében. A rendezvény biztonságos lebonyolítása nagyfokú együttműködést kívánt meg az állami szervek, szolgálatok és a biztonságért felelős magánbiztonsági cég, valamint a szervezők között, bárminemű fegyverre, robbanó-, mérgező-, sugárzóanyaggal, robbanószerkezettel végrehajtott bűnös célú esemény bekövetkezésének megelőzése, magakadályozása és megszakítása érdekében.

A rendezvény végrehajtásában több ezer önkéntes is részt vett, akik előképzettségük alapján nem, de előzetes oktatásuk, tájékoztatásuk alapján bevonhatók voltak a tömeg tájékoztatásába és kezelésébe. A hathatós megelőzés érdekében nem volt elég a szigorított védelmi terület őrzése, az oda belépők, beszállításra kerülő anyagok, eszközök ellenőrzése, hanem már az odavezető útvonalakat és a közvetlen környezetet is ellenőrizni, szűrni volt szükséges az esetlegesen jogellenes cselekmények előkészületeinek felfedése, felderítése érdekében. Ugyanitt érdekességként jegyezzük meg, hogy szinte megfjejthetetlen, mi vonzza az önkénteseket egy olyan tevékenységhez, amelyért nem kapnak anyagi ellentételezést és az életük minden szolgálatban eltöltött pillanatban veszélynek van kitéve. Ennek ellenére számtalan elnevezéssel, odaadó lelkesedéssel vesznek részt az önkéntesek a biztonság megteremtésében és fenntartásában, vállalva a kihívást. A rendészet hatékonysága érdekében pedig feltétlenül ki kell használni ezt a lehetőséget és erősíteni kell az együttműködést a rendészet szervei és a közösségek között (Christián, Kardos; 2019).

Megtervezésre került a mentő- és tűzoltó készenléti egységek jellege és elhelyezkedése, az úgynevezett látványterületek használata, ott elhelyezésre kerültek tömegtájékoztató eszközök, a hangosítás, a kivetítés. A kivetítőkön megjelenítették a tájékoztató közlemények szövegeit, a rendezvényhelyszín térképét, valamint vészhelyzeti animációkat.

A Hősök terén és a biztonsági tervezés alapján kiemelten kezelt területeken a vendégek előzetes személyes adatokat tartalmazó akkreditációs rendszeren keresztül kapták meg jogosultságukat, melyek adott területre szóló belépési jogosultságokat tartalmaztak és a beléptetéskor QR kód leolvasásával kerültek ellenőrzésre. A biztonsági őrök feladata a rendezvény területére érkező személyek útbaigazítása, látványterületen, a közbiztonságra veszélyes tárgyak kiszűrése volt. További feladatként a vendégek kulturált szórakozásának biztosítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésekor tetten ért személy visszatartása, majd a rendőrség értesítése és a hatóságnak történő átadása volt. A biztonsági szolgálat feladataként jelentkezett továbbá, az esetleges rendkívüli esemény bekövetkeztekor, a menekülési utak szabadabbá tétele, a megfelelő kordonok bontása, nyitása és az elsősegélynyújtás is (melyekre szintén nem volt szükség). Illetőleg figyelniük kellett a produkciós terület zárására, ellenőrzésére, idegen személyek bemenetelésének magakadályozására, a menekülési útvonalak szabadon/átjárhatóan tartására.

Országos Meteorológiai Szolgálat jelzései

A 2006. augusztus 20.-i rendezvény tapasztalatai alapján, egy ilyen méretű szabadtéri rendezvény tervezése már elképzelhetetlen a meg megfelelő meteorológiai jelzés és kapcsolat nélkül (Joób, 2016). Ezért a szervezők az Országos Meteorológiai szolgálattal együttműködve készültek fel a rendezvényre. A szolgáltató vállalta, hogy meteorológiai szolgáltatást nyújt a rendezvény szervezőjének részére, hogy a részletes előrejelzések az általános időjárási paraméterek (hőmérséklet, szél, csapadék) figyelembevételével a szakmailag elvárható legpontosabb becslést adják a jelenségek kialakulásának időpontjára és időtartamára.

Megjegyzendő azonban, hogy a veszélyjelzésnek is vannak korlátai. Egyes időjárási események nem ugyanolyan pontossággal és időelőnnyel jelezhetők előre, így 100%-os pontosságú előrejelzés sohasem adható. Az előzetes figyelmeztetés és riasztás így nem jelentet garanciát az adott veszélyes időjárási esemény bekövetkezésére az érintett terület egy adott pontján. Így nem volt adható a pápalátogatás napjára sem, helyszínére sem teljes garanciával tūpontos jelzés. A legkorszerűbb eszközök és módszerek, szakmai ismeretek alkalmazása ellenére sem lehetséges minden esetben megfelelő időelőnnyel, a megfelelő szintű veszélyjelzés kiadása. Sajnos előfordulhatnak olyan, akár kritikusan veszélyes időjárási jelenségek, amelyeket csak kialakulásuk pillanatában, vagy csak azután van lehetőség felismerni. Ilyen jelenség például a rendszerint nyári félévben, száraz időben előforduló néhány percig tartó tölcészerű forgószeél, de ide sorolhatjuk a hegyek eltérő szélviszonyaiból származó eseményeket, hevesebb zivatarokhoz alkalmanként társuló szélviharokat. Az időjárás előrejelzés, veszélyjelzés mindig egy meghatározott időszakra vonatkozik és nem egy adott időpontra. Az adott időszakra, a pápalátogatás helyszínén, néhány órára vonatkoztatva, napos, száraz időt jósoltak, semmilyen szélsőséges eseményt nem láttak előre és utólag már tapasztaltuk is, hogy ez helyt állt. Így nem volt szükség a szélsőséges időjárási viszonyok miatti veszélyhelyzeti intézkedésre sem. E tevékenységre csak azért tértünk ki, hogy összefüggésében lássuk, hogy egy ekkora szabadtéri tömegrendezvény esetében mennyi mindenre kell gondolni, gondoskodni és milyen sok egymásra épülő feladatból áll egy rendezvény biztonságos megtartása.

A pápalátogatás napjáról

Ebben a fejezetben, kronológia sorrendben igyekszünk bemutatni a Szentatya érkezését és a biztosítás teljes folyamatát.

2021. szeptember 12. napján Ferenc pápa, a katolikus egyház vezetője Magyarországra látogatott, hogy részt vegyen a szeptember 5-12 között Budapesten megtartandó 52. NEK záróeseményén. A személyvédelmi feladatokat a pápa saját testőrségén túl a TEK biztosította, a delegációs útvonalak és a programhelyszínek biztosítását a BRFK és a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság továbbá a Készenléti Rendőrség hajtotta végre.

A vatican news előre leírta Ferenc pápa programját, melyet a hivatalos sajtóközlemények között adott ki. Ennek alapján „Ferenc pápa programja:

2021. szeptember 12. vasárnap: RÓMA-BUDAPEST-POZSONY

06:00 Indulás Rómából a Fiumicino nemzetközi repülőtérrel.

07:45 Érkezés a budapesti Liszt Ferenc nemzetközi repülőtérre.

07:45 Hivatalos köszöntő a budapesti Liszt Ferenc nemzetközi repülőtéren

08:45 Találkozó Magyarország köztársasági elnökével és miniszterelnökével a Szépművészeti Múzeumban.

09:15 Találkozó a püspökökkel a Szépművészeti Múzeumban. A Szentatya beszédet mond.

- 10:00 Találkozó a magyarországi egyházak ökumenikus tanácsának képviselőivel és Magyarország zsidó közösségeivel a Szépművészeti Múzeumban. A Szentatya beszédet mond.
- 11:30 Szentmise a Hősök terén. A Szentatya ünnepi homíliája és Úrangyala imádsága.
- 14:30 Búcsú ceremónia a budapesti Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren
- 14:40 Indulás repülővel Pozsonyba
- 15:30 Érkezés Pozsony nemzetközi repülőterére
- 15.30 Hivatalos fogadási ceremónia a pozsonyi nemzetközi repülőtéren
- 16.30 Ökumenikus találkozó a pozsonyi Apostoli Nunciatúrán. A Szentatya beszédet mond.
- 17.30 Magántalálkozó a Jézus Társasága tagjaival a pozsonyi Apostoli Nunciatúrán” (Gedő, 2021).

A Szentatya és kísérete utazásával kapcsolatban, egyéb megtámadására utaló jelzés, a kiemelt veszélyeztetettség mellett nem jutott tudomására egyetlen, a pápa védelmét ellátó szervezetnek sem, a magyarországi programot megzavarni kívánó konkrét információ nem állt rendelkezésre.

A Ferenc pápát szállító repülőgép, egy Airbus A320 típusú gép volt, fehér alapon zöld csíkkal, Alitalia felírással az oldalán. Ezzel érkezett a Repülőtérré, ahol a tervnek megfelelően, pontosan 2021. szeptember 12.-én 07:45 órakor, a védett egyházi vezető és delegációja. A pápai különgép, amely 2021. szeptember 12-én kora reggeli órákban 06:09 órakor a Fiumicino repülőtérről szállt fel.

Ahogy azt a televíziós csatornákon is láthattuk, a különgép az állóhelyre oly módon állt be, hogy a baloldalon szállt ki a Szentatya és a delegációt is ott fogadták. Két mozgólépcsőre volt szükség, melyet a gép elejéhez és annak hátuljához csatoltak, melyeket a földi kiszolgáló szervezet biztosított számukra (érkezéskor egy kisebb létszámú delegáció a repülőgépen maradt, ők technikai jellegű feladatokat láttak el). A különgép beállt a kijelölt állóhelyre, majd elsőként a hátsó ajtó nyílt ki, ahol a protokoll, a biztonsági személyzet, valamint az újságírói csoport szállt le. Ezt követően nyitották ki az első ajtót, ahol a Külügyminisztérium Protokollfőnöke és az apostoli nuncius felszálltak köszönteni a Szentatyát. Elsőként az egyházfő delegációja szállt le a hátsó ajtón, majd ezt követően a pápa az első ajtót használva hagyta el a külön gépet. Közben a védett személyt szállító konvoj is előkészült, amely több, ami, mint tizenöt gépjárműből állt.

A védett személy repülőtérré érkezésekor és elutazásakor a konvoj indulása előtt már harminc perccel korábban lezárták a repülőtérré vezető utakat. A védett vezető biztonsága érdekében, menekítési útvonalak kerültek kijelölésre és már a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtéren is külön figyelmet fordítottak a sajtó munkatársainak beléptetésére, mozgásukra, tevékenységükre.

Ferenc pápát katonai díszsorfal fogadta, valamint a lépcsőn és a betonon is vörös szőnyeget helyeztek el, melyet a televíziós csatornák is bemutattak. A Szentatya lépcsőn való levonulását követően a teljes delegációt, a lépcső aljához érve köszöntötte a Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes és Erdős Péter bíboros továbbá két gyermek, akik virágcsokrot adtak át a pápának. A Szentatyát egyházi és állami delegáció alábbi tagjai fogadták: Michael August Blume apostoli nuncius Erdő Péter bíborossal, továbbá Veres András a magyar katolikus Püspöki Konferencia elnöke. A kormány részéről Semjén Zsolt miniszterelnök helyettes, Kásler Miklós az emberi erőforrások minisztere és Soltész Miklós az Egyházi és Nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár. A miniszterelnök-helyettes bemutatta a magyar delegáció tagokat, majd a bíboros a saját egyházmegyei legfőbb delegáció tagjait, mindezt végig a vörös szőnyegen, szigorú protokoll szerinti sorrendben, felállva tették meg.

A Repülőtér teljes területén, illetve környezetében lévő építkezések 2021. szeptember 12.-én

felfüggesztésre kerültek, valamint a repülőgép emlékpark és a 2A kilátóterasz látogatókat nem fogadott, azt bezárva tartották. Az egyház arra kijelölt szervezete megküldte a Szentatya érkezésének napján dolgozók névsorát, valamint a várható szállító járművek rendszámát és a sofőrök adatait, biztonsági okokból. A biztosítás végrehajtását megelőzően a konvoj által érintett útszakaszoktól mérve nagyjából egy méterre az utak melletti területek ürítésre, kordonszalaggal lezárásra kerültek (a területeket folyamatos, visszatérő figyelemmel a rendőrség ellenőrizte). A forgalmi akadály képzésére alkalmas gépjárművek, eszközök folyamatos kontrolálásával továbbá a repülőtéren belső és külső harántutak zárásával biztosították a védett személy haladásának folytonosságát. A delegációs útvonalak közelében lévő épületek, valamint a delegációs konvoj által használt útvonal, továbbá annak környezete tűzszerészetileg átvizsgálásra került. A terrorcselekmények megelőzése érdekében komoly hangsúlyt kellett fektetni a gyanús személyek kiszűrésére, ennek során kiemelt figyelmet kellett fordítani a látszólag nem utazási szándékkal jelen lévő személyekre, az évszaknak nem megfelelő ruházatban lévőkre, az ideges, feszült vagy az általánostól eltérő viselkedésű személyekre, illetve csoportok esetén a látszólag nem hozzájuk tartozó személyekre. A közúti forgalom előszűrése során figyelmet kellett fordítani a sötétített üveggel rendelkező gépkocsikra, az azokban utazókra, a tehergépkocsikra, a nagyobb terheléssel közlekedő gépjárművekre. Fontos volt mindenki számára jól látható, demonstratív és kellő létszámú rendőri jelenlét biztosítása, a gyanús személyek igazoltatása, szükség szerint ruházat, csomag átvizsgálása, a szállító járművek átkutatása. A repülőtéren csomópontjánál közúti forgalomirányítás volt látható, illetőleg a biztosítás napján az utascarnokokban, illetve a parkolóknak is láthatóan megnövelt számú rendőri egységek voltak.

A védett személy katonai tiszteletadással történő fogadását és búcsúztatását a Magyar Honvédség díszelgő állománya hajtotta végre. A rendőrség intézkedett a különgép őrzéséről a védett személy magyarországi tartózkodásának ideje alatt. A kormányváró, a delegációk fogadására érkező személyek várakozási helyéül került kijelölésre, ennek érdekében a terület sterilizálását a külső területek, parkolók szükségszerű zárását a biztosítás egész időtartama alatt fenntartották. Ennek biztosítása érdekében, hogy a lezárni kívánt parkolóhelyeken ne maradhasson gépjármű, már egy nappal korábban, szeptember 11.-én az eseti órákban megtörtént a terület kordonszalaggal történő lezárása. A delegáció útvonalában esetlegesen otthagyt vagy műszaki hibás gépjárművek sürgős elvontatása érdekében intézkedések történtek. A rendőrség közleményt adott ki, mely szerint a rendezvénybiztosítási feladatok maradéktalan ellátása érdekében több útvonalat, területet ideiglenesen lezárt, kiürített, volt, ahol megállási és várakozási tilalmat rendelt el, illetve ezeknek az intézkedéseknek érvényt is szerzett. A lezárás idején az útvonalat keresztező útszakaszok szintén lezárásra kerültek. Az érintett területeken 2021. szeptember 12.-én a kijelölt taxiállomások nem működhettek. Megállási és várakozási tilalommal egybekötve kiürítésre került, a budapesti Hősök tere és a környező utcák, melyek belül biztonsági szektorokat hoztak létre.

További előkészületként kijelölésre kerültek az egészségügyi ellátást biztosító egységek, ugyanis, ha bármi történne akár a pápával vagy a rendezvényen résztvevőkkel, fontos, hogy volt rendelkezésre álljon a megfelelő szintű egészségügyi biztosítás. Ezért a rendezvénysorozat teljes ideje alatt a VIP személyek és a meghívott résztvevők részére a Magyar Honvédség Egészségügyi Központ Honvédkórház került kijelölésre orvosi alapellátás céljából. A pápalátogatás idején, 2021. szeptember 12.-én az intézmény csak a Szentatya egészségügyi ellátására volt kijelölve, egyéb ellátásra szoruló személyek az ügyeleti rendszer szerint vehették igénybe a szolgáltatásokat. Az Országos Mentőszolgálat jelentős számú mentőegységet jelölt ki a programok helyszínére, a legtöbbet természetesen a zárómise Hősök terén tartandó helyszínére, a várhatóan több tízezres tömeg miatt. Ezekről az információkról egyébként a médián és egyéb hírforráson keresztül a lakosságot tájékoztatták. További közvetlen előkészületként a Rendőrség a TEK-el és egyéb társszervekkel az útvonalon, a fent említett szektorokban és a szentmise közvetlen helyszínén helyezte el erőit. A felelősség komoly, a felkészülés nagyon sokrétű volt.

Túl a vatikáni csendőrséggel való a koordináción – akivel együttműködtek a biztosításban –, feladatmeghatározás alapján az összes TEK-be integrált egység együtt dolgozott annak kivitelezésében.

A személyvédelmi munkatársak mellett műveleti szakemberek is dolgoztak, a teljes biztosításban. A műveleti szakemberek adták a konvojbiztosítás egy részét és a különböző helyszíneken a helyszínbiztosítást is. Ezen kívül természetesen volt egy nagyon erős operatív felderítés is, amely érthető okból kevésbé látványos, de annál hasznosabb volt az információk beszerzése tekintetében. Fontos volt a terrorelhárítással foglalkozó szervezet tevékenysége, a biztosításban való részvétele, mert minden pápalátogatás fő helyszíne a terrorizmus szempontjából kiemelt célpont lehet, amelynek tényét vélhetően már senki sem kérdőjelezi meg.

Elindulás a hősök terére, a szépművészeti múzeumhoz, az állami vezetők fogadásának helyszínére

A védett vezetőket biztosító állomány vezetője, az ilyenkor szokásos protokollnak megfelelően, több alternatív útvonalat is kijelölt. A két tartalék útvonalat arra az esetre jelölték ki, ha nem várt esemény miatt az elsődleges útvonalon való biztonságos elhaladás nem lenne lehetséges. Szerencsére nem volt rendkívüli esemény, így a delegációs protokoll szerinti elsődlegesen kijelölt útvonalon haladt a Ferenc pápát és delegációját szállító konvoj, amely több, mint harminc gépjárműből állt.

A Repülőtérrel a konvoj a Hősök terére szállította a pápát, ahol a Szépművészeti Múzeumban Áder János (akkori) köztársasági elnökkel és Orbán Viktor miniszterelnökkel továbbá az egyházak ökumenikus tanácsának képviselőivel találkozott. Ferenc pápát a helyszínen először a köztársasági elnök köszöntötte, aki a Szépművészeti Múzeum történetéről is beszélt, majd átnyújtotta a magyar állam ajándékait, köztük egy palack 1958-as Tokaji aszút utalva arra, hogy Ferenc pápa abban az évben lépett be a jezsuita rendbe. A miniszterelnök átadta annak a levélnek a másolatát, amit IV. Béla magyar király, IV. Ince pápához intézett; Ferenc pápa pedig egy a Szent Péter térről készült festménnyel viszonzta az ajándékokat. A pápa ezután egyházi vezetőkkel találkozott. Mindezen történéseket élő adásban a Dózsa György út felett függesztett kivetítőn több tízezeres tömegek, a média útján pedig milliók nézhették. Majd pontban 10:45 órakor a tervezett programok végét érték a Szépművészeti Múzeumban és a pápamobil előállt az indulásra.

Hívők köszöntése a pápamobilról a budapesti Hősök terén keresztül a Dózsa György úton

A nagyjából 10:45 és 11:10 óra közötti időintervallumban, a pápa, a pápa-mobillal a budapesti Hősök teréről indulva a Dózsa György úton a VI. kerület Szondi utca és a Benczúr utca közötti részen a Hősök téren végig hajtva üdvözölte a híveket. Ez a biztosítás biztonsági szempontból legkritikusabbnak tekinthető szakasza. Ugyanis itt van a védett személy legközelebb az emberekhez, ebből kifolyólag itt a legnagyobb a biztonsági kockázat is. A biztosításban résztvevő szakembereknek ezen idő alatt kell, talán a legjobban összpontosítani és figyelni, amikor egy másodpercnyi figyelemelvonás is végzetes lehetett volna. A legkisebb reakcióidővel kell ilyenkor, minden biztonságra irányuló döntést meghozni. Az igazi nehézséget ilyenkor az adja, hogy a pápa bemegy az emberek közé a pápamobillal és üdvözli a híveket. Ferenc pápa egy olyan védett személy, aki ezzel a biztonsági kockázattal e tevékenysége közben érdemben nem foglalkozik. Megszakítja ezt a protokollaris programot, ha úgy van kedve és leszáll a pápamobilról, odamegy az emberek közé és beszélget velük, kezet fog. Ez jelenti a legnagyobb kockázatot és ilyenkor kell nagyon figyelemmel lenni, minden apró mozzanatra figyelni, gyanús mozgást, a tömegben kiszúrni. A rendezvényen résztvevők folyamatos figyelemmel kísérése nagyon fontos, gondolva például arra is, hogy a tömeg megnyilvánulásainak nem kellő és nem

időben történő kezelése rendbontást, pánikot, illetőleg akár katasztrófát is okozhat. (Kovács, 2014). A tömegbe bevitt tárgyaknak is komoly jelentősége van, ezért nagyon fontos volt a megfelelő átvizsgálás a beléptető kapuknál, amit a magánbiztonsági szolgálat munkatársai végeztek. A biztonsági kordonokkal lezárt területre tilos volt behozni, szeszes italt, pirotechnikai eszközöket, üvegtárgyat, üvegkulacsot, fémpalackot, robbanékony, mérgező vagy gyúlékony anyagot, tartalmazó tárgyat vagy eszközt. Továbbá tilos volt bevinni, lőfegyvert, szűrő-, ütő-, és vágóeszközöket, egyéb, közbiztonságra különösen veszélyes tárgyakat, drónt vagy bármilyen távirányítható eszközt, kerékpárt, rollert bármilyen jelképet, transzparenst, molinót, feliratot, amely a rendezvény céljával, szellemiségével nem összeegyeztethető. Nem volt bevihető élő állat, kivéve a jogszabályban meghatározott segítő és vakvezető kutya. A biztonsági területre ezért belépéskor, egy detektoros röntgen kapun keresztül lehetett csak belépni, biztonsági átvizsgálást követően. Innen is látszik, hogy mennyire fontos a biztonságra fókuszáló szervezetek egymásra építettsége, egymás tevékenységének összehangolt, egymásra illeszthetősége. Látogatás egyik leginkább várt része volt ez a rövid idő, amikor a hivatalos találkozók után, de még a szentmise előtt, Ferenc pápa a nyitott pápamobilról köszöntötte a Hősök tere körül összegyűlt embereket. Itt is azt lehetett látni, érezni, mint a néhány órás budapesti tartózkodása alatt végig, hogy kifejezetten felszabadultan, jó hangulatban integetett vissza az őt éljenző tömegnek (Tóth, 2018).

Ferenc pápa pedig mindenkit mosolyogva üdvözölt, közben lengtek a magyar és székely, valamint, a vatikáni zászlók. Különböző televíziós társaságok tudósítói, természetesen végig követték a pápa útját és közben folyamatosan élőben jelentkeztek be az otthon maradt hívők, érdeklődők számára. A Szentatyá az Andrássy úton hirtelen megállította a menetet és kezébe vett egy csecsemőt, akinek keresztet rajzolt a homlokára, utána megpuszilt egy másik gyermeket, így adva nekik pápai áldást. Amikor a két csecsemőt kezébe vette a pápa, akkor hatalmas taps és üdvrivalgás fogadta a Szentatyát.

Az út több mint, húszpercig tartott. A katolikus egyházfő útvonala egy kereszthez hasonlító formát írt le, akit kiemelt biztosítás mellett a vatikáni csendőrség és több ezer magyar rendőr védett. Középről csak azok láthatták, akik előzetesen regisztráltak, és ahogy azt már korábban említettem, őket is csak szigorú átvizsgálás után engedték be a lezárt területre. Sokan hajnalban keltek és már kora reggel hat óra körül kint voltak, a Hősök terén a kordonoknál, hogy az első sorból láthassák a szentatyát.

Az eucharisztikus fesztivál tetőpontja az ünnepi szent mise celebrálása a budapesti Hősök terén

11:10 óra körüli időben a pápa elfoglalta a helyét a szentmise celebrálásának helyszínén, melynek során a zenét, egy közel kétezer fős kórus szolgáltatta, amely kifejezetten erre az alkalomra állt össze a Kárpát medence magyarság katolikus énekkarjaiból. Az orgonaszót és kezdő éneket követően Erdő Péter köszöntötte az egyházfőt és megköszönte neki, hogy elfogadta a meghívást az eucharisztikus fesztivál zárómiséjére. A bíboros ezután a budapesti eucharisztikus kongresszus szimbólumának a missziós keresztnek a kicsinyített mását ajándékozta a Szentatyának. Ferenc pápa beszédében a Jézussal való találkozás példaképeiként említette az államalapító Szent István és Árpád házi Szent Erzsébetet. Az ünnepi szentmisén, népviseletbe öltözött gyerekek és felnőttek vitték az oltárhoz az úgynevezett áldozati adományokat, amelyeket Ferenc pápa fogadott. A NEK zárásaként megrendezésre kerülő ünnepi szentmisén Ferenc pápa, mint a nyugati egyház vezetője mellett részt vett a keleti egyház vezetője a konstantinápolyi ökumenikus pátriárka, a keresztény testvéregyházak, valamint a zsidó közösségek képviselői és hazánk szinte valamennyi állami vezetője. A szentmise végén, a pápa felszabadultnak jókedvűnek tűnt, beszédét magyarul zárta azzal, hogy „Isten áldd meg a magyart!”

Ferenc pápa miséjével véget ért az 52. NEK, amin öt kontinens csaknem negyven országából legalább hatvan előadó vett részt Budapesten. A következő ilyen rendezvényt 2024-ben Ecuador fővárosában tartják. Erdő Péter bíboros jelképesen, átadta a kongresszus stafétáját. Ferenc pápa több nyilatkozatában is kifejtette, hogy nagy öröme szolgált, a budapesti meghívás. A járvány kezdete óta csak egy nagyon rövid iraki látogatása volt, 2020 eleje óta pedig gyakorlatilag ez az első nagy esemény, amelyen részt vett, ugyanis ilyen a pandémia kezdete óta még a Vatikánban sem tartottak. A Szentatya láthatóan jól érezte magát Magyarországon tartózkodása alatt, végig mosolygott és többször viccelődött is. 2021. szeptember 12.-én pedig Magyarországra figyelt a keresztény világ.

A szent misét követően Ferenc pápa, és delegációja 14:05 órakor elindult a Hősök teréről, a Repülőtérre. A delegációs útvonal továbbra is az első számon kijelölt útvonal volt, így pontosan azon az útvonalon haladtak vissza, ahogy érkeztek. A védett útvonalon a zárások időben megtörténtek, a delegáció a repülőtérre 14:25 órakor rendkívüli esemény nélkül megérkezett. A Szentatyát szállító gépkocsioszlop az elutazás előtt 15 perccel érkezett a Repülőtérre, majd a belépésre szolgáló portán keresztül a Repülőtéri Rendészeti Igazgatóság felvezetésével közvetlenül a repülőgéphez hajtott, majd a delegáció megkezdte a repülőgépre történő felszállást. A védett személyt szállító külön gép 14:40 órakor felszállt és 15 perc múlva Magyarország légtérét is elhagyva Pozsony felé vette az irányt, ahol ismét embertömegek várták a keresztény egyházfőt.

Az utóbiztosításról csak néhány gondolatban annyit, hogy amíg a védett vezető repülőgépe nem hagyta el hazánk légtérét, addig a teljes állománynak a helyszínen kellett maradnia, hiszen bármikor bekövetkezhetett volna egy nem várt esemény, és ha a pápának bármilyen okból vissza kellett volna fordulnia, akkor is rendelkezésre állt volna egy megfelelően előkészített biztonsági tervszerinti végrehajtáshoz megfelelő állomány és technika.

Magyarország Kormánya, értékelésében nagyon pozitívnak nevezte a budapesti látogatás vatikáni visszhangját és megjegyezte, hogy „Ferenc pápának a látogatása során a családra, nemzetre, a kereszténység értékeinek megvédésére vonatkozó üzenete "ebben az Európában óriási feladatot rótt ránk is, de állunk elébe, és szolgálni fogjuk ezt a ránk bízott feladatot” (MTI, 2021).

Befejezés

A pápalátogatásról természetesen sokan és sokféle módon írtak, hangsúlyozva annak pozitív és negatív aspektusait. Mi, a tanulmány szerzői, mint gyakorló rendészeti szakemberek nem kívánjuk sem egyik, sem másik oldalt erősíteni, vagy gyengíteni. Pusztán arra rámutatni, hogy egy pápalátogatás – így az általunk ismertetett is –, egy hihetetlenül precíz, profi forgatókönyv alapján, a biztonság megteremtésének és fenntartásának állami és nem állami szereplői professzionális, összehangolt szakmai tevékenységének, együttműködésének és emberi helyállásának köszönhetően valósulhatott meg. Mindezt bizonyítja annak hazai és nemzetközi visszhangja, az azóta megvalósult újabb látogatás eseménymentes végrehajtása és Ferenc pápa üzenete számunkra, amely szerint „átgondolom, vajon jövőre vagy a rákövetkező évben el tudnék-e jönni, mert nagyon sok értéke van a magyaroknak...” (Ferenc pápa, 2021).

Irodalomjegyzék

- [1.] 2016 Cebu. szn. Hogy néz ki napjainkban egy nemzetközi eucharisztikus kongresszus? <https://www.iec2020.hu/hu/2016-cebu>
- [2.] Benkéné Jenőffy Zsuzsanna: Az első „pápalátogatás” Magyarországon. 2013.03.04. <https://tortenelemportal.hu/2013/03/első-papalatogetas-magyarorszag/>

- [3.] Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Swiss Guards". Encyclopedia Britannica, 2023.05.18. <https://www.britannica.com/topic/Swiss-Guards>. Accessed 8 September 2023.
- [4.] Bryony Jones, CNN: Gun used in attempt to kill Pope John Paul II. to go on display in hometown. 2014.03.17. <https://edition.cnn.com/2014/03/17/world/europe/pope-gun-hometown-museum/index.html>
- [5.] Christián, L. & Kardos, P. (2019): Sokszínű polgárország New Yorktól az NKE polgárországig. *Magyar Rendészet*, 19(4). 33-51. 34. <http://doi.org/10.32577/mr.2019.4.2>
- [6.] Érszegi Márk Aurél: A Pápai Svájci Gárda 2022.05.06. <https://vasarnap.hu/2022/05/06/a-papai-svajci-garda/>
- [7.] Ferenc pápa: EXKLUZÍV, Nagyon sok értéke van a magyaroknak! – Ferenc pápa teljes sajtótájékoztatója a visszaúton, 2021.09.16. <https://www.magyarKurir.hu/hirek/exkluziv-nagyon-sok-erteke-van-magyaroknak-ferenc-papa-teljes-interjuja-visszauton>
- [8.] Gedő Á. Ferenc pápa budapesti és szlovákiai látogatásának programja, 2021.07.21. <https://www.vaticannews.va/hu/papa/news/2021-07/ferenc-papa-budapesti-es-szlovakiai-latogatasanak-programja.html>
- [9.] Hahn I. A kronológia alapjai, Egy oszladozó pápa a bíróság előtt – mi állt a hírhedt hullazsinat háttérében? 2011. december 6. <https://mult-kor.hu/egy-oszladozo-papa-a-birosag-elott-mi-allt-a-hirhedt-hullazsinat-hattereben-20170810>
- [10.] Hahn I. A kronológia alapjai, VIII. János pápa, Historia Cronológia, 2011. december 6. <http://historia-cronologia.lapunk.hu/viii-janos-papa-1204565>
- [11.] History: Pope John Paul II shot. 2020.05.13. <https://www.history.com/this-day-in-history/pope-john-paul-ii-shot>
- [12.] Ilzerblog: A svájci gárda. 2013.05.06. <https://ilzerblog.wordpress.com/2013/05/06/a-svajci-garda/>
- [13.] Infostart: A Vatikán elhalasztotta a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust. 2020.04.23. <https://infostart.hu/belfold/2020/04/23/a-vatikan-elhalasztotta-a-budapesti-nemzetkozi-eucharisztikus-kongresszust>
- [14.] JATE: Eucharisztikus Világkonferencia, A 34. Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten, JATE Egyetemi Könyvtár, Szeged, 1998-1999. <http://www.bibl.u-szeged.hu/ha/esemeny/euch/>
- [15.] Joób Sándor: 10 dolog, amit megtanultunk a 2006-os tűzijáték-katasztrófából, 2016.08.20. https://index.hu/belfold/2016/08/20/mit_tanultunk_a_tiz_evvel_ezelotti_augusztus_20-i_katasztrofabol/
- [16.] Kovács S. (2014). Rendezvénybiztosítás 5. fejezet, In Christián László (szerk.): *Személy-és vagyomvédelem*. NKE RTK.
- [17.] Magyar Katolikus Lexikon: Svájci Gárda, AP 1989:1659. - LThK 1993. IX:346. <http://lexikon.katolikus.hu/S/Sv%C3%A1jci%20G%C3%A1rda.html>
- [18.] Magyar Kurír: Új felmérés készült a világ vallásairól. 2012.12.18. <https://www.magyarKurir.hu/hirek/uj-felmeres-keszult-vilag-vallasairol>
- [19.] MKPK Sajtószolgálat/Magyar Kurír: Keresztényi Élet, „Bemutkozás a világ előtt” Magyarország rendezi meg a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust 2020-ban, 2016.02.07. <http://www.archiv.keresztenyelet.hu/data/downloads/2016/06/06/01-20160207.pdf>

- [20.] MTI: Erdő Péter: a katolikus közösség örömmel és szeretettel várja Ferenc pápát, 2021.07.04. <https://kdnf.hu/roviden/erdo-peter-katolikus-kozosseg-orommel-es-szeretettel-varja-ferenc-papat>
- [21.] MTI: Ferenc pápa látogatásával feladatot adott nekünk magyaroknak is a kereszténység értékeinek megvédésére, 2021.09.27. <https://kormany.hu/hirek/ferenc-papa-latogatasaval-feladatot-adott-nekunk-magyaroknak-is-a-keresztenyseg-ertekeinek-megvedesere>
- [22.] MTI: Megvan a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus új dátuma, amire korábban a pápát is meghívták, 2020.05.12. <https://maszol.ro/kulfold/126635-megvan-a-budapesti-nemzetkozi-eucharisztikus-kongresszus-uj-datuma-amire-korabban-a-papat-is-meghivtak>
- [23.] Olga: 5 pápa, aki erőszakos halált halt és merénylet áldozata lett, 2021.09.08. <https://nlc.hu/szabadido/20210908/papa-merenylet-halal/> cím: pápa elleni merénylet
- [24.] Rottler V. A drónok rendészeti alkalmazása, *Detektor Plusz*, 24. 38-41. <https://www.detektorplusz.hu/index.php?m=23684>
- [25.] Szemán L. J. Kiemelt készültségben a pápalátogatás alatt a TEK, a rendőrség és a titkosszolgálatok, 2023.04.25. <https://magyarnemzet.hu/belfold/2023/04/kiemelt-keszultsegben-a-papalatogatas-alatt-a-tek-a-rendorseg-es-a-titkosszolgalatok>
- [26.] Tóth A. (2018) Az élőrő munkáját segítő technikai megoldások, *Hadmérnök* 13(2), 29-36. http://hadmernok.hu/182_03_toth.pdf
- [27.] Tóth Levente (2023): The Evolution of Public Surveillance Systems in Europe, *Magyar rendészet* 23(1), 191-204. <https://doi.org/10.32577/mr.2023.1.12>
- [28.] Verocius: A pápa, aki a paráznaság közben halt meg – XII. János, 2021.05.15. <https://djp.hu/2021/05/15/xii-janos/>